

2019 YILI
SANAYİ ALTYAPISININ GELİŞTİRİLMESİ
MALİ DESTEK PROGRAMI
PROGRAM SONRASI DEĞERLENDİRME RAPORU

Aralık 2024 - BALIKESİR

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
İÇİNDEKİLER	1
TABLOLAR	2
GRAFİKLER	3
1. GİRİŞ	4
2. SANAYİ ALTYAPISININ GELİŞTİRİLMESİ MALİ DESTEK PROGRAMLARI	5
2.1. Programların Amacı ve Kapsamı	5
2.2. Programların Yürütülmesi	6
3. TEORİK ÇERÇEVE VE METOT	7
4. SONUÇLAR VE GENEL DEĞERLENDİRME	7
4.1. Desteklenen Kurum Analizi	7
4.2. Program ve Süreç Analizi	8
4.3. Program Sonrası Durum Analizi	15
5. BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ÖNERİLER	21
6. DEĞERLENDİRME ANKET SORULARI	23

TABLÖLAR

	Sayfa
Tablo 1. Destek Alan Kurum ve Kuruluşların Niteliği	8
Tablo 2. Programlara Başvuru Öncelikleri	9
Tablo 3. Ajans Destekleri Hakkında Diğer Kurum/Kuruluşlara Bilgi Verilmesi	12
Tablo 4. Planlanan ve Gerçekleşen Bütçe Karşılaştırması	15
Tablo 5. Projenin tamamlanmasıyla üretmeye/sağlamaya başlanılan ürün/hizmet	21

GRAFİKLER

	Sayfa
Grafik 1. Projelerin İller Bazında Dağılımı	7
Grafik 2. Projeniz Kim Tarafından Hazırlandı	8
Grafik 3. Ajans Desteklerinden Haberdar Olma Yolları	10
Grafik 4. Projenin Hedeflerine Ulaşmak İçin Kullanılan Yöntem	10
Grafik 5. Projenin Hedeflere Ulaşmasında Etkili Faktörler (%)	11
Grafik 6. Ajans Desteklerinin Diğer Kurumlara Göre Avantajları	11
Grafik 7. Proje İzleme Sürecinin Değerlendirilmesi	12
Grafik 8. Proje Uygulama Sürecinde Karşılaşılan Zorluklar	13
Grafik 9. Kuruluşların Başvuru ve Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri	14
Grafik 10. Projedeki Ek Yatırımlar	15
Grafik 11 Projenin Etkinliği	16
Grafik 12. Ajansın Projenin Gerçekleşmesine Olan Etkisi	16
Grafik 13. Proje Bütçesi Dışında Finansal Kaynak Ayrılarak Yapılan Faaliyetler	17
Grafik 14. Projenin Sürdürülebilirliği	17
Grafik 15. Projeye İlişkin Yorumlar	18
Grafik 16. Fayda / Maliyet Analizi	18
Grafik 17. Projelerin Çok Boyutlu Katkıları	19
Grafik 18. Projelerin En Önemli Sonuçları	19
Grafik 19. Planlanan ve Gerçekleşen Bütçe Karşılaştırması	20

1. GİRİŞ

Güney Marmara Kalkınma Ajansı (GMKA), 25 Temmuz 2009 tarih ve 27299 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile ulusal kalkınma planı ve programları ile uyumlu bir şekilde;

- Bölgesel kalkınmayı hızlandırmak,
- Bölgelerarası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak ve
- Rekabet gücünü artırmak amaçlarıyla TR22 düzey 2 (Balıkesir ve Çanakkale illeri) bölgesinde kurulmuştur.

Güney Marmara Kalkınma Ajansı yukarıda belirtilen bölgesel hedeflere ulaşabilmek adına proje teklif çağrısı yöntemiyle mali destek programları uygulamasına 2011 yılında başlamıştır. 2011 yılından günümüze Ajans tarafından 20 mali destek programı uygulanmış olup bu programlardan iki tanesinin uygulama süreçleri halen devam etmektedir. Bu raporun hazırlandığı 2024 yılı sabit fiyatlarıyla Ajans tarafından toplam 799 projeye yaklaşık 2,15 milyar TL mali destek sağlanmış olup, proje yürütücüsü kurumların katkısı şeklinde tanımlanan eş finansmanlar dâhil edildiğinde bu rakam yaklaşık 3,5 milyar TL'ye ulaşmaktadır. Bu programlardan 2019 yılı Sanayi Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programı, 2014-2023 Bölge Planı'nda yer alan "Güçlü Ekonomi ve Rekabetçi Sektörler" gelişme ekseninde kapsamındaki öncelik ve tedbirler doğrultusunda, saha çalışmaları ve uygulama tecrübelerine dayanılarak geliştirilmiştir.

Sanayi Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programı teklif çağrısına (SAGE) 17 Eylül 2019 tarihinde ilan edilmiş, 6 Aralık 2019'a kadar proje başvuruları kabul edilmiştir. SAGE kapsamında 12 proje başvurusu Ajans'a ulaşmış; yapılan değerlendirmeler sonucunda dokuz proje ile sözleşme imzalanmıştır.

Ajansın 2019 yılında uygulama dönemine girmiş olan Sanayi Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programının sonuçlarının ve etkilerinin değerlendirilmesi, Programın uygulanmasındaki zorluklar ya da eksikliklerin tespit edilmesi amacıyla bu rapor hazırlanmıştır. Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği'nin 47. Maddesinde "Program sonrası değerlendirme çalışmaları, Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre program kapanış raporunun hazırlandığı tarihten itibaren en geç üç yıl içerisinde ajans tarafından yapılır ve sonuçları kamuoyuyla paylaşılır" hükmü yer almaktadır. Ayrıca, bu rapor sonucunda elde edilen sonuçların Ajansın sonraki dönemlerde uygulayacağı mali destek programlarının çerçevesinin belirlenmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

Toplamda beş bölümden oluşan bu raporun giriş bölümünde, GMKA, mali destek programları ve 2019 Sanayi Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programı hakkında özet bilgilere yer verilmiştir. Raporun Mali Destek Programları bölümünde, 2019 yılı SAGE'nin amacı ve kapsamı hakkında özet bilgiye yer verilmiş, programla ilgili özet veriler sunulmuştur. Çalışma yöntemi bölümünde ise program sonrası değerlendirme çalışmasının yöntemi açıklanmaktadır. Son olarak, çalışmada elde edilen bulgular grafik ve tablolara aktarılmış,

sonuçlar değerlendirilerek tartişılmış ve tüm sonuçların değerlendirilmesinden hareketle, programların güçlendirilmesi, etkinlik ve etkilerinin artırılabilmesine yönelik öneriler sunulmuştur.

2. SANAYİ ALTYAPISININ GELİŞTİRİLMESİ MALİ DESTEK PROGRAMI

2.1. Programın Amacı ve Kapsamı

2014 – 2023 Güney Marmara Bölge Planında belirtilen önceliklerden “Ar&Ge, yenilikçilik ve markalaşmanın geliştirilmesine” katkı sağlamak amacıyla Ar&Ge ve Yenilikçiliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programında da hedeflenen Ar&Ge, yenilikçilik ve tasarım alanında fiziki altyapının geliştirilmesine yönelik olarak özellikle “yenilikçilik” merkezli bir mali destek programı hazırlıklarına başlanmıştır.

Bu gerekerle 2019 yılı için Ajans tarafından Sanayi Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programı uygulamaya konulmuştur. Sanayi Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programı, küçük ölçekli altyapı programı olarak kurgulanmış olup yapılan saha çalışmaları ve uygulama tecrübeleri işığında söz konusu amaçların hayata geçirilmesine yönelik olarak planlanmıştır. Ajans tarafından 2019 yılı için ayrıca İşletmelerde Stratejik Yapılanma Mali Destek Programı ngrlmştr. Ajansın bu mali destek programları için belirlediği toplam tutar 15.000.000 TL olup; bu miktarın 10.000.000 TL’si Sanayi Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programı, 5.000.000 TL’si Stratejik Değişim Mali Destek Programı kapsamında kullanılacaktır. Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği ve ilgili mevzuat çerçevesinde, Ajans, programlar arası kaynak aktarımı hakkını saklı tutar. Bu başvuru rehberi, 2019 Yılı Sanayi Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programı kapsamında potansiyel başvuru sahiplerine yol göstermek amacıyla hazırlanmıştır.

2019 Yılı Sanayi Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programı ile TR22 Bölgesi’nde mevcut ve yeni kurulacak karma ve ihtisas OSB, küçük sanayi siteleri, teknokentlerin altyapılarının iyileştirilmesiyle üretim ve istihdam kapasitesinin artırılması, ar-ge içerikli faaliyetlerin artırılması, rekabet gücünün artırılması hedeflenmektedir.

Yukarıda bahsedilen gerekerle kurgulanan Sanayi Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programının ncelikleri;

1. Organize sanayi alanlarının kuruluş çalışmalarının hızlandırılması ile mevcutların üretim yapısını güçlendirecek ortak çalışma alanlarında altyapı ve üstyapı çalışmalarının gerçekleştirilmesi,

2. Ar-Ge, yenilikçilik, kalite ve markalaşma alanlarında özel sektörün yatırımlarına zemin oluşturacak ortak kullanım amacına yönelik altyapı çalışmalarının gerçekleştirilmesi, olarak belirlenmiştir.

Ajansın 2019 yılında ilan ettiği Mali Destek Programları için belirlediği toplam tutar 15.000.000 TL olup bu miktarın 10.000.000 TL’si Sanayi Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programı için ayrılmıştır. Bu programa ayrılan pay, oran olarak % 66’dır. Yeterli başvuru alınamayan programlardan aktarılan kaynak ile birlikte 10.000.000,00 TL’nin üzerinde Ajans desteği gerçekleşmiştir.

Proje başına ayrılan destek miktarı en az 250.000 TL ile en fazla 2.000.000 TL olacak şekilde belirlenmiştir. Bütçenin geri kalanının yararlanıcı tarafından sağlanacak nakdi katkı ile finanse edilmesi istenmiş,

aynı katkılar eş finansman olarak kabul edilmemiştir. Proje uygulama süresi en fazla 24 ay olacak şekilde belirlenmiştir. Desteklenecek projeler için belirlenen üç temel uygunluk kriteri; başvuru sahibi ve (varsa) ortaklıkların uygunluğu, projelerin uygunluğu ve maliyetlerin uygunluğu olarak belirlenmiştir.

Ajansa sunulan projeler öncelikle “Ön İnceleme” aşamasından geçirilmiş, bu aşamada sunulan projelerin başvuru için her türlü idari uygunluğunun değerlendirilmesi yapılmıştır. Teknik ve Mali Değerlendirme aşaması olan ikinci aşamada ise her proje öncelikle en az iki bağımsız değerlendirici tarafından aşağıdaki kriterler doğrultusunda puanlandırılmıştır:

1. Başvuranın Mali ve Teknik Yönetim Kapasitesi
2. Proje Konusunun Programın Amaç ve Öncelikleriyle İlgililiği
3. Proje Faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için Önerilen Yöntem Kalitesi ve Geçerliliği
4. Projenin Sürdürülebilirliği
5. Projenin Bütçe ve Maliyet Etkinliği

Proje tekliflerinin destek almaya hak kazanabilmesi için toplam başarı puanına ek olarak, değerlendirme tablosunun ilk iki bölümünde incelenen “Mali ve Teknik Kapasite” başlığından en az 12 puan (20 puan üzerinden) ve aynı zamanda “İlgililik” başlığından en az 12 puan (25 üzerinden) alması koşulu aranmıştır. Değerlendirmenin sonunda 65 ve üzerinde puan alan başvurular başarılı projeler olarak listelenmiştir. Bu sürecin sonunda projeler, Değerlendirme Komitesi tarafından incelenmiş ve nihai destek kararı Ajans Yönetim Kurulu tarafından verilmiştir.

2.2. Programın Yürütülmesi

Sözleşmelerin imzalanmasından sonra projelerin izleme faaliyetlerine düzenli olarak devam edilmiş olup, izleme faaliyetleri aksatılan proje bulunmamaktadır. Sözleşme imzalanan ve başarıyla tamamlanan dokuz projenin hepsine yapılan ilk izlemelerin ardından, uygulama döneminde anlık izleme ve düzenli izleme ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. Satın alma mevzuatı gereği ihale yapması gereken yararlanıcıların ihalesine katılımında bulunmuş olup tüm projelerde fiziksel kontrol gerçekleştirilmiştir. Proje ödemeleri, yararlanıcıların ilk faaliyetlerini rahat yapabilmeleri için hak ediş esası uygulanmaksızın yapılan ön ödemeler ile hak ediş prensibiyle uygulanan ara ve nihai ödemeler olmak üzere üç şekilde yapılmıştır. Toplam Sözleşmeye Bağlanan Ajans Desteği Tutarı 12.042.211,25 TL olup, program kapanış raporuna göre toplam Ajans destek tutarı 11.368.111,73 TL olarak gerçekleşmiştir. Program kapsamında ilk planlamaya göre Ajans destek oranı % 94,40 olarak gerçekleşmiştir. Yararlanıcılar da bu miktarın üstüne 7.140.713,51 TL eş finansman sağlamıştır ve Bölgede programlar kapsamında toplam 18.508.825,24 TL değerinde kaynak harekete geçirilmiştir.

3. TEORİK ÇERÇEVE VE METOT

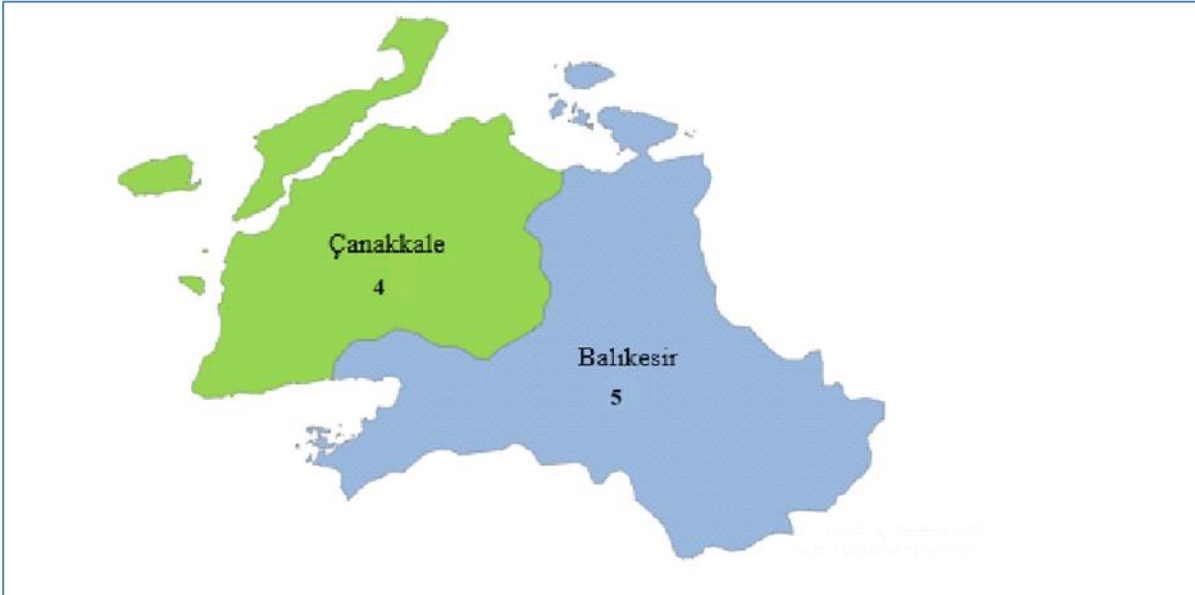
Bu raporda, çalışan sayıları ve kurumun niteliği gibi verileri kapsayan kurum bilgileri, mali destek programı uygulama dönemine ait bilgileri ve mali destek programlarından sonra oluşan değişiklikleri kapsayan soruların sorulduğu anket çalışmasının analizi yapılmıştır. İki program birebir aynı olduğu için tek bir program gibi düşünülmüş ve sorular iki program için hazırlanmıştır. Anket sorularının ilgililik, verimlilik, etki ve sürdürülebilirlik kriterlerini kapsayacak şekilde hazırlanmasına dikkat edilmiştir. Anket çalışmaları, mali destek yararlanıcılarına anket sorularının elektronik ortamda gönderilmesiyle başlamıştır. Sonrasında ise elektronik ortamda anket yanıtları alınmıştır. Toplamda dokuz projenin bulunduğu program kapsamında ankete dönüş yapan yararlanıcı sayısı sekiz olarak gerçekleşmiştir.

Ayrıca, yapılan değerlendirmede, yararlanıcılar tarafından verilen cevaplar birebir yansıtılmış olup, tarafsızlık ve objektiflik kriteri de dikkate alınmıştır.

4. SONUÇLAR VE GENEL DEĞERLENDİRME

4.1. Desteklenen Firma / Kurum Analizi

Mali destek programlarına, 12 adet proje başvurusu yapılmış, dokuz proje sahibi ile sözleşme imzalanmıştır. Programlar tamamlandığı an itibariyle herhangi bir projede fesih işlemi gerçekleşmemiş olup, projelerin tamamlanma oranı % 100 olarak kayıtlara geçmiştir. Başarı ile tamamlanan projelerin beşi Balıkesir’de, dört tanesi de Çanakkale’de yürütülmüştür.

Grafik 1. Projelerin İller Bazında Dağılımı

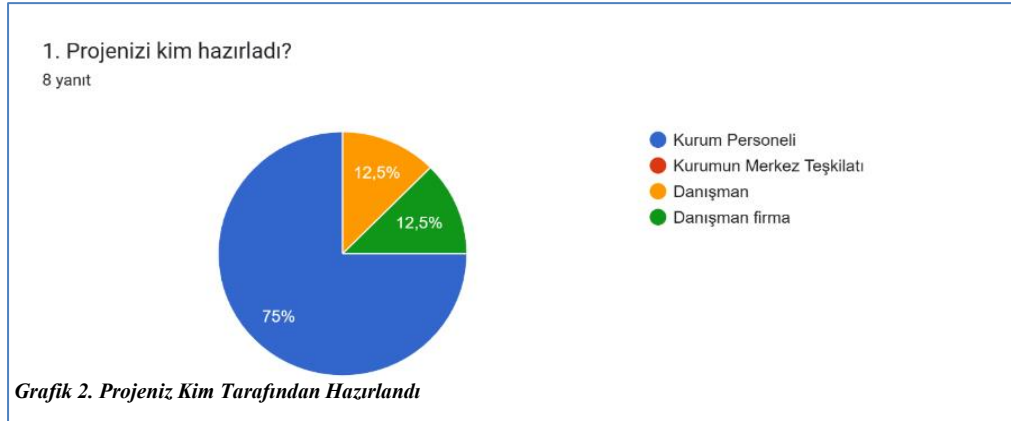
Sözleşme imzalayan kurum niteliğini incelediğimizde ise; beş Organize Sanayi Bölgesi, üç Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları (Odalar, Borsalar, Birlikler), bir Teknoloji Geliştirme Bölgesi olduğu görülmektedir.

Kurum/Kuruluş Niteliği	Adet	Yüzde, %
Organize Sanayi Bölgesi	5	55,5
Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları (Odalar, Borsalar)	3	33,3
Diğer (Teknoloji Geliştirme Bölgesi)	1	11,2
TOPLAM	9	100

Tablo 1. Destek Alan Kurum ve Kuruluşların Niteliği

Destek alan projelerin faaliyet gösterdiği alanlar incelendiğinde ise, % 55,5’lik oranla Organize Sanayi Bölgelerinin olduğu göze çarpmaktadır.

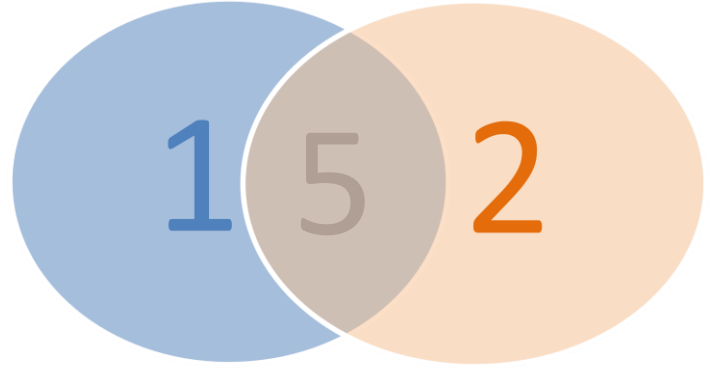
4.2. Program ve Süreç Analizi

Programla ilgili öncelikle proje yazımının kimler tarafından yapıldığı sorusuna cevap aranmıştır. Yapılan ankete göre projelerin %75’i kurum personeli tarafından, % 25’i diğer kurumlardan alınan destekle hazırlanmıştır. Danışman desteği olarak proje yazımı gerçekleşen proje oranının % 25 olması Bölgedeki kurumların proje yazma kültürü açısından yeterli altyapıya sahip olduğunu göstermektedir. Ajansımızın bu alanda 2011 yılından itibaren yürütmüş olduğu faaliyetlerdeki katkısının önemli bir sonucu olduğu değerlendirilebilir.

Başlıca Ajans'ın mali desteklerinden haberdar olma kanalları ise; ankete cevap veren sekiz yararlanıcının altısı (%75) Ajans'ın düzenlediği toplantı ve benzeri etkinliklerden, yedisi (%87,5) Ajans'ın bilgilendirmesi (kurum ziyareti, e-posta, faks, web sitesi), beş yararlanıcı (%62,50) ise her iki kanaldan haber aldığını belirtmiştir

Yüksek oranda Ajans faaliyetleri ile verilen desteklerden haberdar olunması, Ajans'ın mali destek programlarını duyurma konusundaki etkinliğini göstermektedir. Ajans duyurularında, ilgili tüm kurumlara resmi yazı göndererek desteklerle ilgili bilgiye erişimi olabildiğince kolaylaştırmıştır.

Ajans'ın düzenlediği toplantı ve benzeri etkinliklerden

Ajans'ın bilgilendirmesi

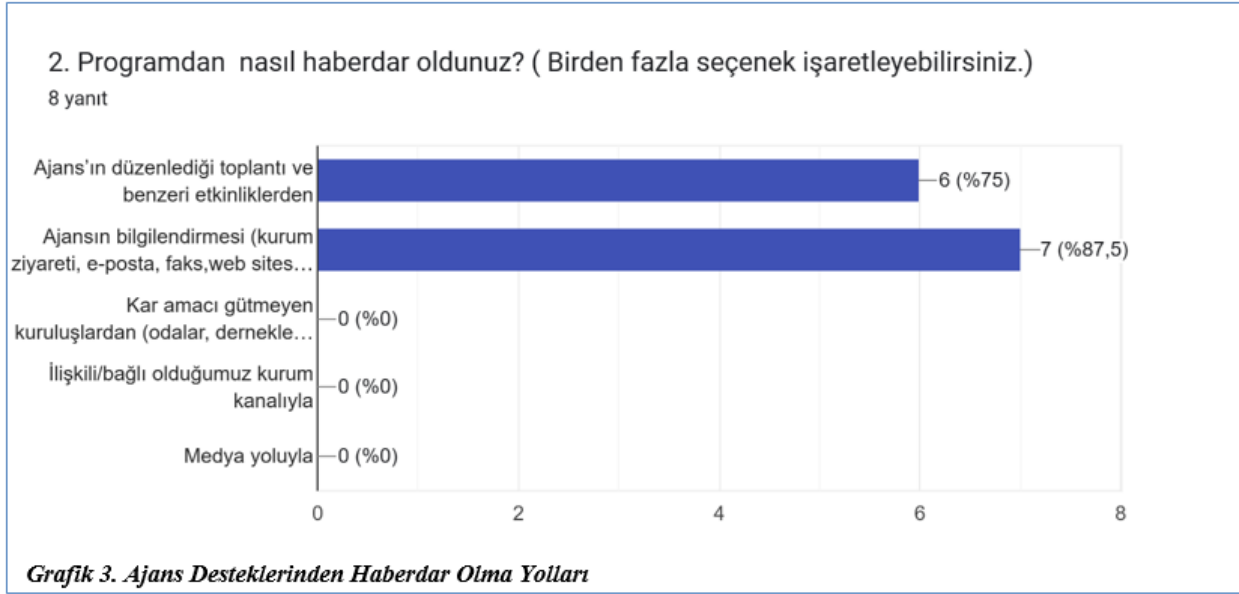
Sanayi Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programında, başvuru rehberinde belirtilen ve her proje kapsamında birden fazla bulunabilme durumu olan öncelikler;

1. Organize sanayi alanlarının kuruluş çalışmalarının hızlandırılması ile mevcutların üretim yapısını güçlendirecek ortak çalışma alanlarında altyapı ve üstyapı çalışmalarının gerçekleştirilmesi,
2. Ar-Ge, yenilikçilik, kalite ve markalaşma alanlarında özel sektörün yatırımlarına zemin oluşturacak ortak kullanım amacına yönelik altyapı çalışmalarının gerçekleştirilmesi, olarak belirlenmiştir.

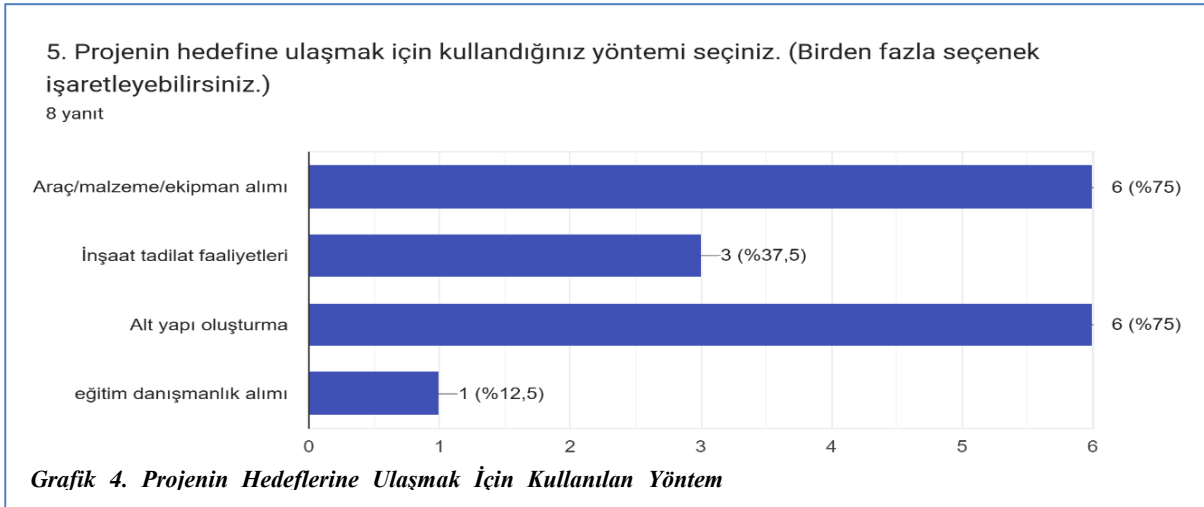
TR22 Bölgesindeki kurum ve kuruluşların bu programlara başvurma öncelikleri incelendiğinde, 1.öncelik olan % 62,5 ile ilk sırada yer alırken, diğer öncelik % 37,5 olarak seçilmiştir. Belirtilen oranlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Öncelikler	Adet	Yüzde %
Organize sanayi alanlarının kuruluş çalışmalarının hızlandırılması ile mevcutların üretim yapısını güçlendirecek ortak çalışma alanlarında altyapı ve üstyapı çalışmalarının gerçekleştirilmesi	5	37,5
Ar-Ge, yenilikçilik, kalite ve markalaşma alanlarında özel sektörün yatırımlarına zemin oluşturacak ortak kullanım amacına yönelik altyapı çalışmalarının gerçekleştirilmesi	3	21

Tablo 2. Programlara Başvuru Öncelikleri

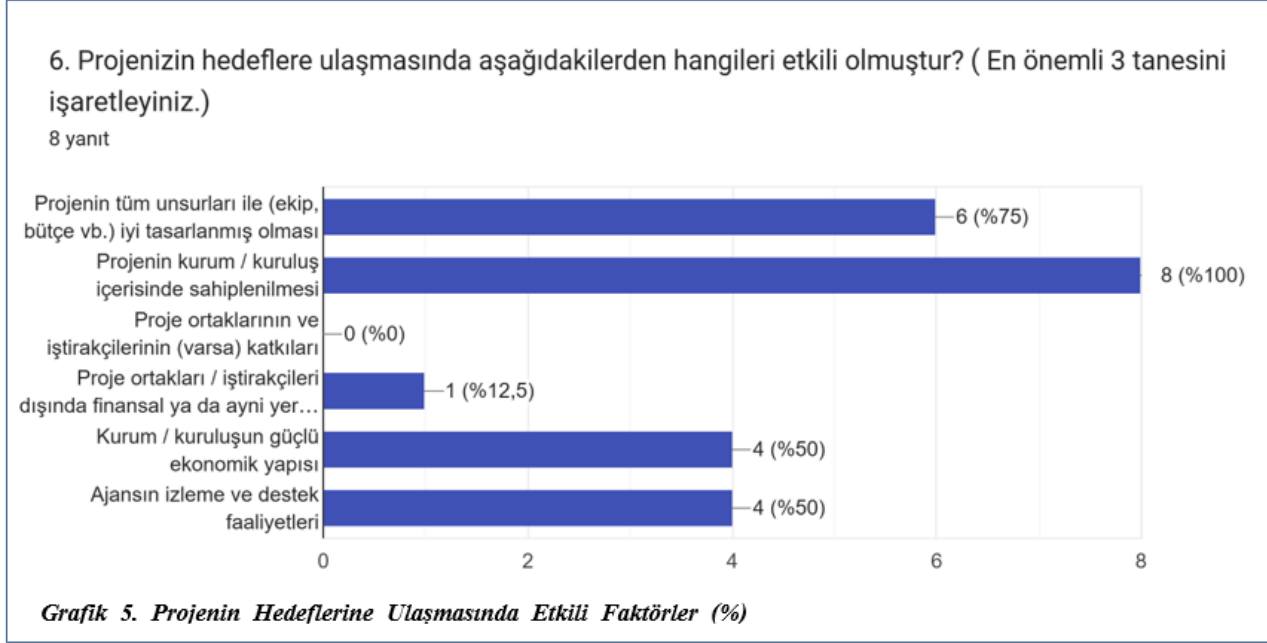

Projelerdeki belirlenen önceliklere ulaşmak için, yararlanıcıların bütçe kullanarak veya kendi imkanlarıyla gerçekleştirdikleri ekipman alımı, eğitim verilmesi, altyapı oluşturma gibi belli yöntemler bulunmaktadır. Bunu ölçmek adına sorulan soruya gelen cevaplar arasında % 75'lik paya sahip ekipman/malzeme alımı ilk sırada gelmektedir. Projenin kurumun faaliyetleri içinde diğer faaliyetlerinden ayrı olarak gerçekleşmesini sağlayacak tüm planlama işlerini kapsayan nitelikli alt yapı oluşturulması %75 ve kurulan altyapının işler hale gelmesi için personele yönelik eğitimler verilmesi ise % 12,5 oranında hayata geçirilen uygulamalar olmuştur.

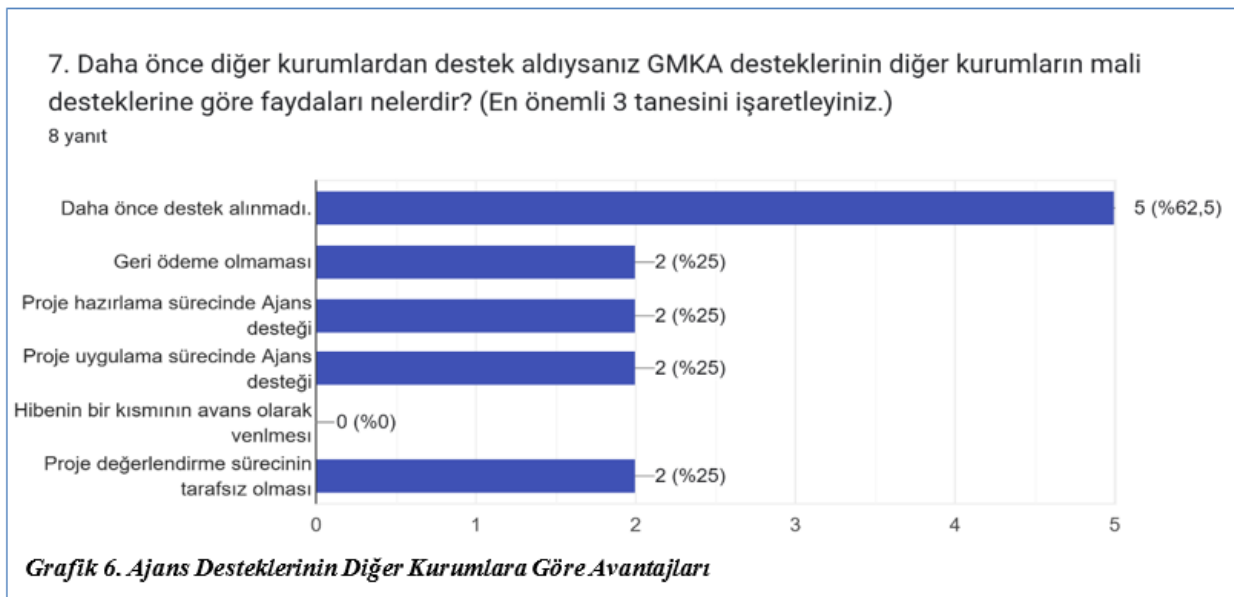

Proje hedeflerine ulaşmada en önemli etken yararlanıcıların % 75'i tarafından projenin tüm unsurlarıyla iyi tasarlanması olarak belirtilmiştir. Yine yararlanıcıların tamamı projenin kurum içinde sahiplenilmesinin ve Ajansın izleme ve destek faaliyetlerinin ikinci planda etkili olduğunu belirtmiştir. Son olarak % 50'lik bir kesim

de kurumun ekonomik yapısının güçlü olmasını tercih etmiştir. Proje ortaklarının ve iştirakçilerinin katkıları hiç belirtilmemiştir.

Program kapsamında destek alan yararlanıcılara, diğer destek kurumlarından destek alma durumu ve destek alındıysa Ajans desteklerinin avantajları sorulmuştur. Anketlerden alınan cevaplara bakıldığında; Geri ödeme olmaması, proje hazırlama ve uygulama sürecinde Ajans'ın desteği ve proje değerlendirme sürecindeki Ajansın tarafsızlığı avantajından bahsedilmiş olup eşit oranda cevap alınmıştır. Ajansın diğer fon dağıtan ulusal ve uluslararası kuruluşlara oranla yararlanıcılara daha yakın çalışması ve sürekli iletişimi sağlaması, uygulama ve proje hazırlama sürecindeki sağladığı desteğin daha fazla olmasında etkili faktörler olarak değerlendirilebilir.

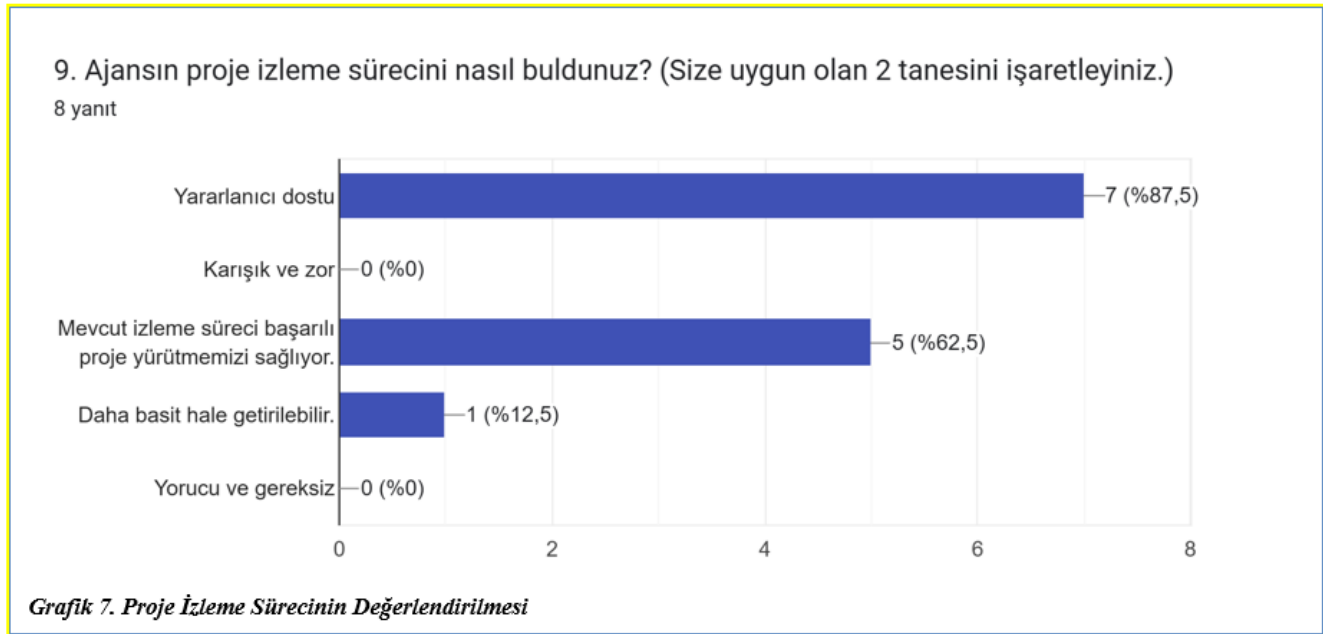

Mali destekten yararlanmamış kurumlar, alınan destekle ilgili proje başvuru ve uygulama süreçleri hakkında yararlanıcılardan bilgi talep etmektedirler. Ankete katılan yararlanıcıların tamamı verdikleri bilgiler ile Ajans desteklerinin Bölge içinde ve dışında görünürlüğünün artmasına katkı sağlamıştır.

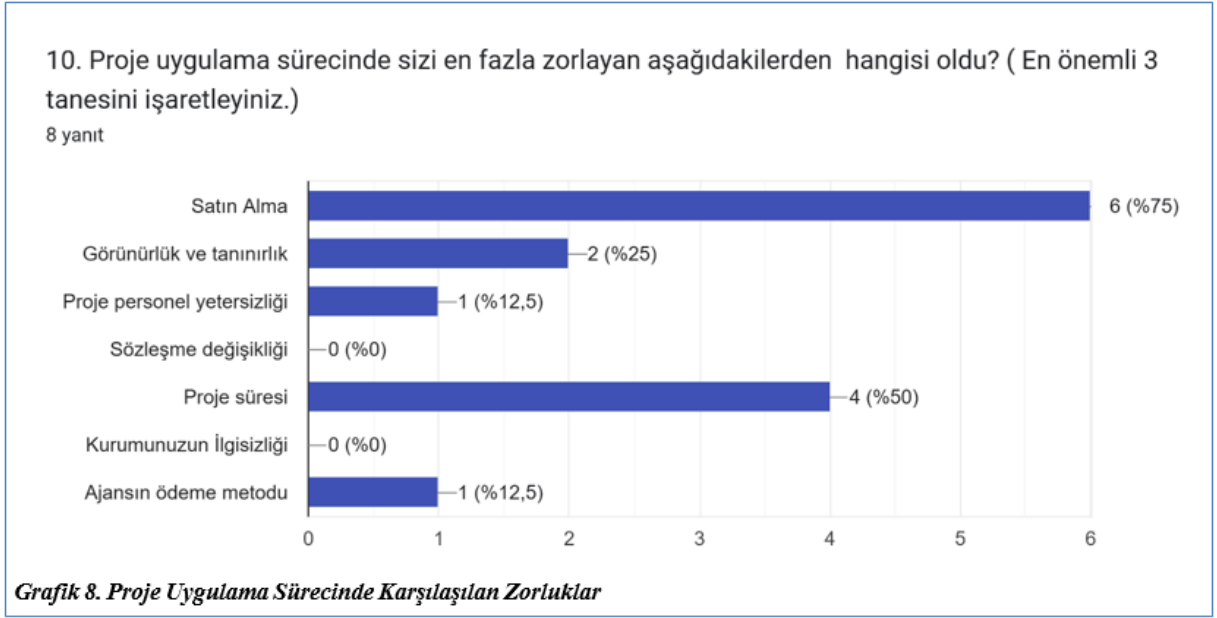
Ajans desteklerinden yararlanmayan kurumlara/firmalara Ajans destekleri hakkında bilgi verdiniz mi?	Adet	Yüzde
Evet	8	100
Hayır	0	0

Tablo 3. Ajans Destekleri Hakkında Diğer Kurum/Kuruluşlara Bilgi Verilmesi

Ankete katılan yararlanıcılar proje uygulama sürecinde Ajansın yaklaşımını % 87,5 oranında “yararlanıcı dostu” bulduklarını belirtmiştir. Yararlanıcıların % 62,5’i Ajansın uygulama dönemindeki izleme faaliyetlerini, başarılı proje yürütme sürecine katkı sağlayan süreçler, % 12,5’i ise daha basit hale getirilebilecek süreçler olarak değerlendirmiştir. İzleme süreci ile ilgili olarak “yorucu ve gereksiz” ile “Karışık ve Zor” seçeneği işaretlenmemiştir.

Yararlanıcıların proje uygulama döneminde satın alma, görünürlük esasları ve proje süresi gibi konularda zorlandığı gözlenmiştir. En çok zorlanılan hususu ölçmek adına yararlanıcılara bu durum sorulmuştur. Satın alma süreçleri yararlanıcıların % 75’ini zorlamış ve yararlanıcıları en çok zorlayan husus olmuştur.

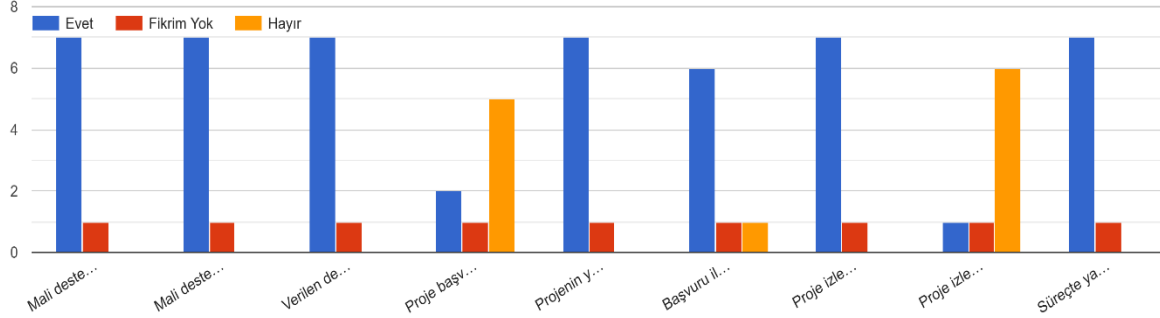
Yine 2019 yılında kurdaki ani yükseliş, yararlanıcıları bütçe yönetimi konusunda zorlamıştır. Birçok yararlanıcı bu süreçte sözleşme değişikliği sürecine girmiştir. Sözleşme değişikliği sürecinde ise yararlanıcıların zorlanmadığı belirtilmiştir. Ajansın ödeme metodunun ön ödeme hariç hak ediş esasına dayanması, kurumların firmalara ödemeye yapması noktasında bir miktar zorlamıştır.

Ajansın görünürlük konusundaki beklentileri de yararlanıcıları az miktarda olsa da zorlamıştır. Kurumun ilgisizliği dile getirilmemiş olup kurumun yararlanıcı ile iletişimde beklenen düzeyde olduğu anlaşılmıştır. Personel yetersizliği gibi yararlanıcı kaynaklı zorlanmalar da bir kesim tarafından dile getirilmiştir.

Yararlanıcılardan genel hatları itibarıyla başvuru ve değerlendirme süreçlerine ait değerlendirme yapmaları istenmiştir. Yapılan değerlendirme sonucunda, Başvuru belgelerine ulaşma, anlama ve istenilen bilgilerle birlikte gerekli belgeleri hazırlama süreçlerine ilişkin ortalama % 87,5 memnuniyet oranı olduğunu söylemek mümkündür. Değerlendirme sürecinde geçen sürenin makul bulunması % 75 mertebesinde gerçekleşmiştir.

Değerlendirme sonrası işleyen sözleşme süreçlerinin etkin işlediğini ve izleme döneminde talep edilen raporların makul yürütüldüğünü düşünenlerin oranı % 87,5 seviyesinde kalmıştır. Yararlanıcıların neredeyse tamamı, tüm süreçlerde Ajansla olan iletişiminin ve Ajansın geri dönüşlerinin olumlu olduğunu belirtmiştir.

11. SAGE MDP'de edindiğiniz deneyimler doğrultusunda, lütfen aşağıda yer alan ifadelere katılıp katılmadığınızı, sizin için en uygun kutucuğu seçerek belirtiniz.

Grafik 9. Kuruluşların Başvuru ve Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri

Yararlanıcıların % 40'ı proje başvurusu için, % 12,50'si ise izleme ve tamamlama aşamasında danışman desteğine ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir. Proje süresi içinde yapılan ilk izlemelerde hemen hemen tüm yararlanıcılarla projenin kim tarafından hazırlandığı ve kimlerin projeyi takip edeceği konuları rutin olarak konuşulmaktadır. İlk izlemeler ve devam eden uygulama sürecinde kurum dışı danışman hizmeti kullanımı Ajans tarafından tespit edilmemiştir. Burada kastedilen danışman desteğinin izleme uzmanlarının desteği olduğunu söylemek mümkündür. Ajans uzmanları, projelerde danışman niteliğinde yönlendirmeler yaparak süreçleri kolaylaştırmıştır.

Tüm başvuru ve değerlendirme süreçleri genel olarak değerlendirildiğinde yüksek bir memnuniyet ortaya çıkmıştır. Bu durumu Ajansın bir başarısı olarak kabul etmek mümkündür, fakat programın odaklanmış konu ve yararlanıcı grubu ile yürütülmüş olmasının bu durumdaki etkisinin oldukça yüksek olduğunu unutmamak gereklidir.

Projelerin tasarımı ve uygulama aşaması karşılaştırıldığında fiyat artışları nedeniyle proje bütçesinde de artışlar gerçekleşebilmektedir. Bu durum yararlanıcılara sorulduğunda, gerçekleşen bütçenin, planlanan bütçeden yüksek olduğunu düşünenlerin oranı % 62,5 olmuştur. Özellikle, kur farkı nedeniyle yüksek artışların gerçekleştiği döneme denk gelen projelerin bütçe yönetimi ve kaynak bulma noktasındaki sıkıntılarının çözülmesi adına Ajans proaktif bir yaklaşımla projelerde gerekli revizyonların yapılmasının önünü açmıştır ve benzeri programların iptal edildiği bir dönemde, projelerin sorunsuz tamamlanmasını sağlamıştır. Yapılan revizyonlar, proje hedef ve performans göstergelerini etkilemeyecek düzeyde kalmıştır.

PROJENİZİN BÜTÇESİ PROJE ÖNERİSİNDEN PLANLANANLA KARŞILAŞTIRINCA NASIL GERÇEKLEŞTİ?	Adet	Yüzde
Planlanandan düşük	1	12,5%
Planlananla aynı	2	25%
Planlanandan yüksek	5	62,5%

Tablo 4. Planlanan ve Gerçekleşen Bütçe Karşılaştırması

Program ve süreç analizi bölümünde, son olarak proje uygulama döneminde proje bütçesine ek yatırım yapıp yapılmadığı hususu incelenmiştir. Yapılan ilave yatırımların detayına inildiğinde ise sonradan ihtiyaç duyulan ekipman veya hizmet alımlarının ilave yatırıma sebep olmadığı tespit edilmiştir. Burada yararlanıcıların belirttikleri husus, kur farkı artışları sebebiyle ilave edilen eş finansman ve yapım işleri kalemlerindeki bütçe oran kısıtı nedeniyle bütçeye yazılamayan yapım işlerinin karşılanması olmuştur.

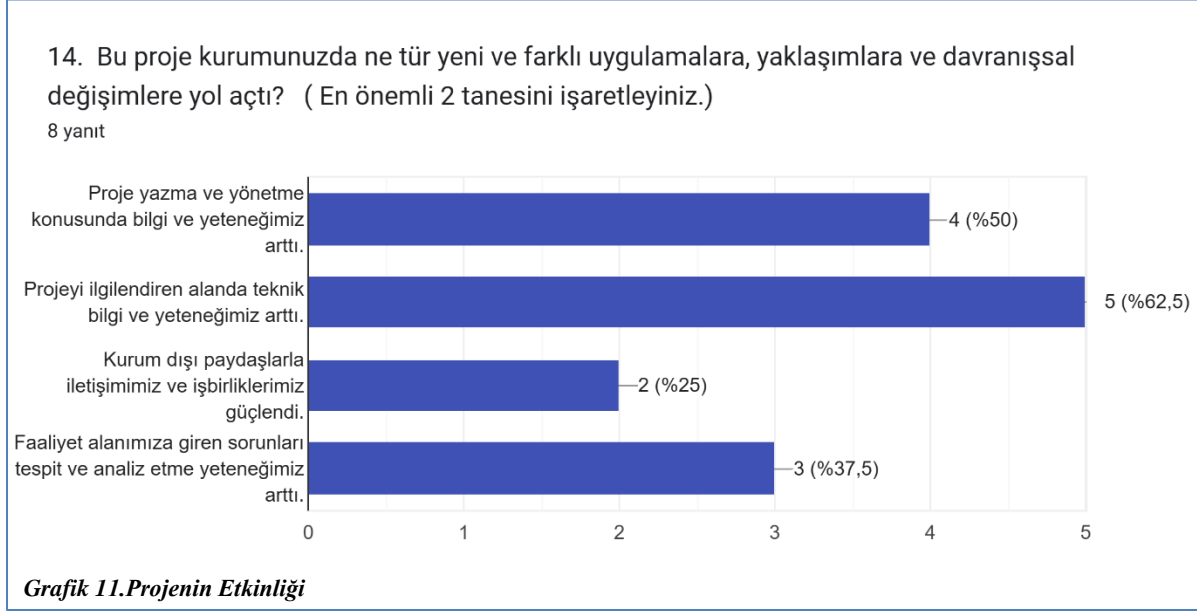
Yararlanıcıların, yaklaşık % 50'sinin ilave yatırım yapmaması, kurumların ileriki bölümlerde incelenecek olan Ajans desteği olmadan projeleri yapıp yapmayacağı konusunda da ciddi bir fikir veren doğrulama kaynağı olarak değerlendirilebilir.

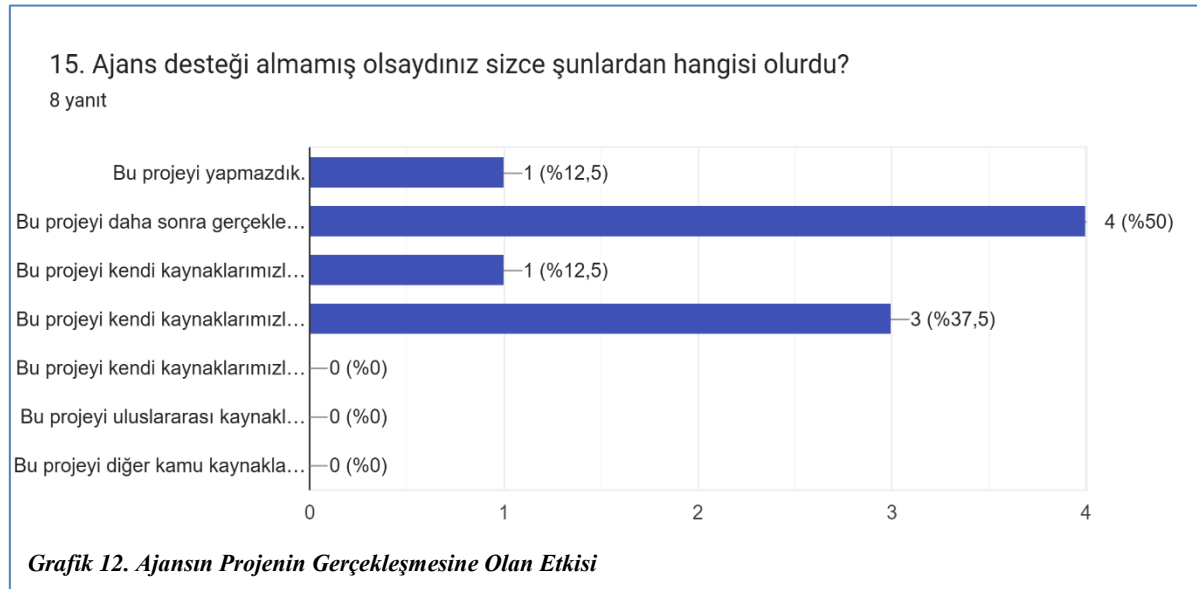
4.3. Program Sonrası Durum Analizi

Bu bölümde, program uygulama dönemi sonrasına ilişkin yararlanıcıların **davranışsal**, projelerin ise **etkililik ve sürdürülebilirlik** kapsamında meydana gelen değişimleri incelenecektir.

Anket sonuçları incelendiğinde, projenin yararlanıcılarda olumlu sayılabilecek uygulamalara ve davranışsal değişimlere yol açtığı söylenebilir. Bu değişimlerin başında yüzde 50'lik oranla yararlanıcıların proje yazma konusunda bilgi ve yeteneğinin artması gelmektedir. Proje yazımı aşamasında yapılan mevcut durum analizi ve teknik şartname hazırlıkları ise yararlanıcıların proje konusu alanda teknik bilgi ve yeteneklerinin artmasında katkı sağlamış olup bu oran % 62,5'tir.

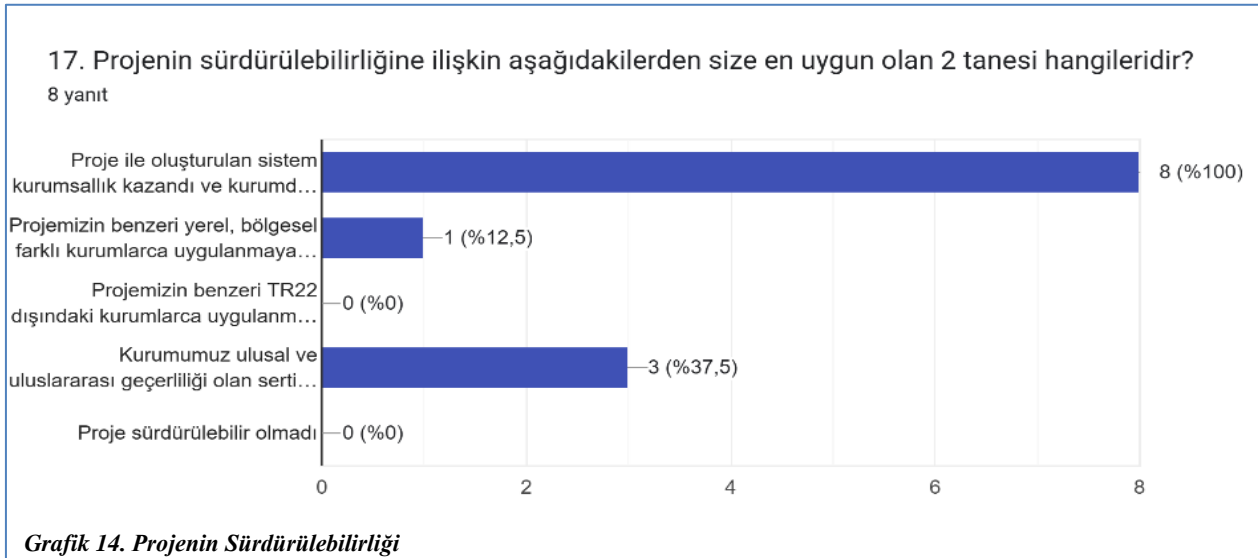
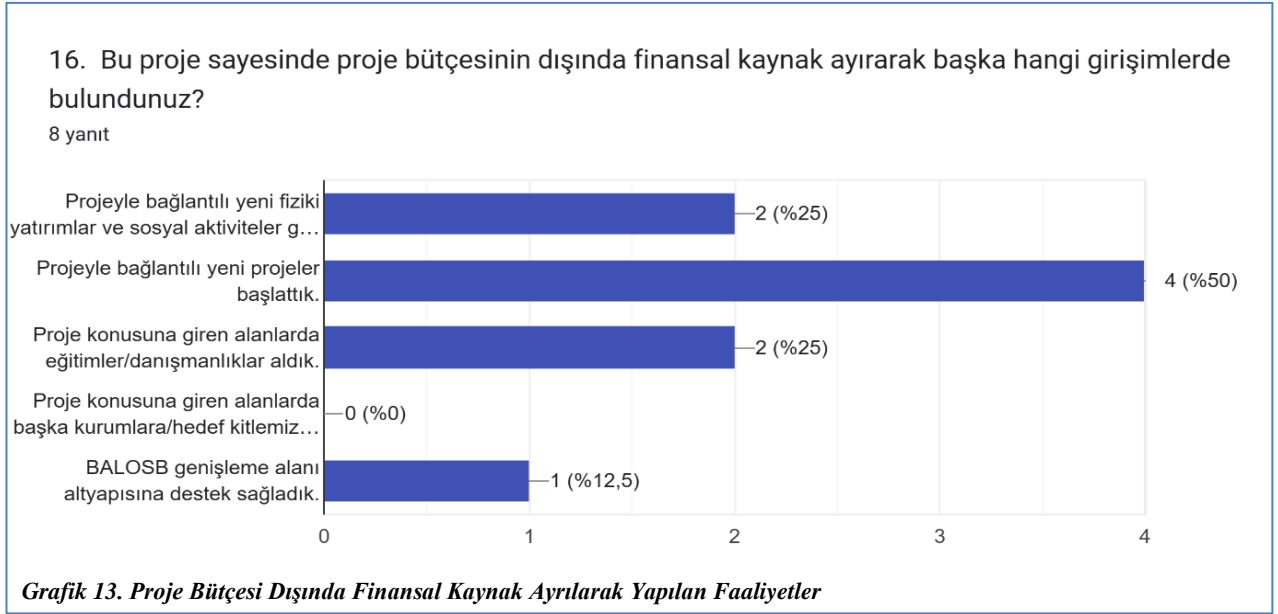
% 37,5'lik oranla faaliyet alanına giren sorunların tespit edilmesi süreçlerinde kendini göstermiştir. Yine yararlanıcıların % 25'i kurum dışı işbirliklerinin güçlendiğini belirtmiştir. Bu da kurumsallık açısından önemli sayılabilecek bir gelişme olarak görülmüştür.

Ajans desteğinin projelerin gerçekleşmesine en doğrudan katkıyı ölçmek amacıyla hazırlanan soruya gelen cevaplarda, % 12,5 oranla projenin gerçekleşmeyeceği sonucu ortaya çıkmıştır. Projeyi daha sonra gerçekleştirebileceğini söyleyenler ise % 50, kendi kaynakları ile daha uzun sürede gerçekleştirebileceğini

söyleyenler ise %37,5'tir. Bu da, hayata geçirilmekte zorluk yaşanan fikirlerin hayata geçirilmesinde Ajans desteğinin önemli olduğunu göstermektedir.

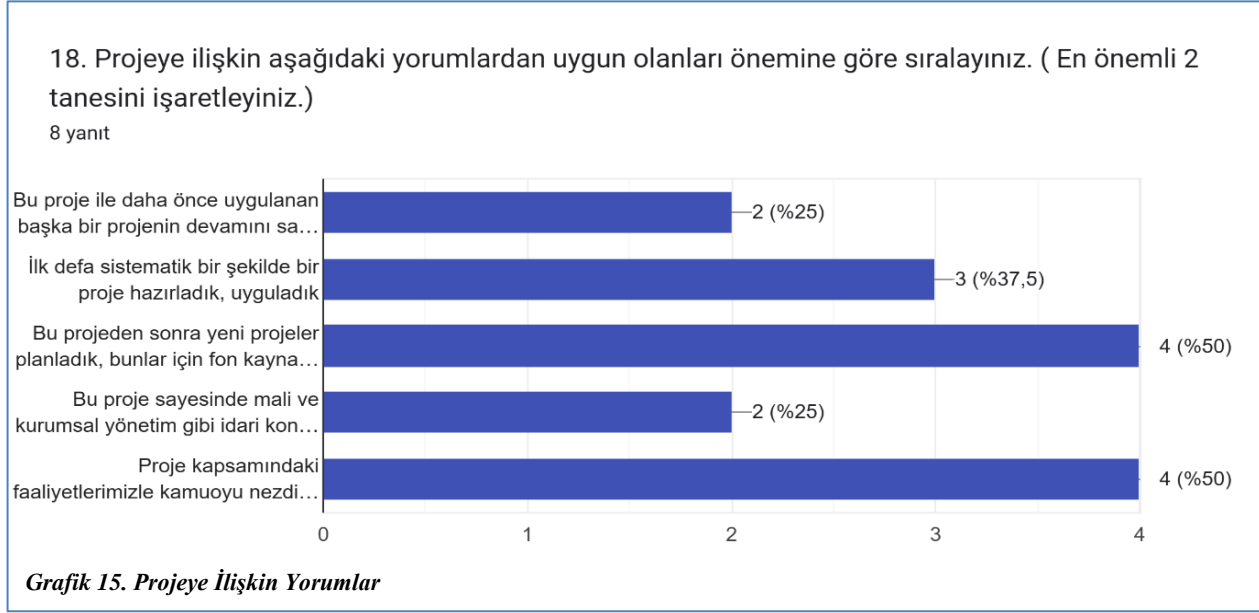
Proje süresinde ve sonrasında da yararlanıcılar kaynak ayırarak, proje konusuyla ilgili faaliyetlerine devam etmiştir. Bu kapsamda verilen cevaplar incelendiğinde, projelerin % 25'inin proje konusuna giren alanlarda danışmanlık/eğitim verilmiş veya kendileri danışmanlık/eğitim almışlardır. Projelerin % 25'inde ise yeni projeler ve fiziki yatırım/sosyal aktiviteler gerçekleştirilmiştir.

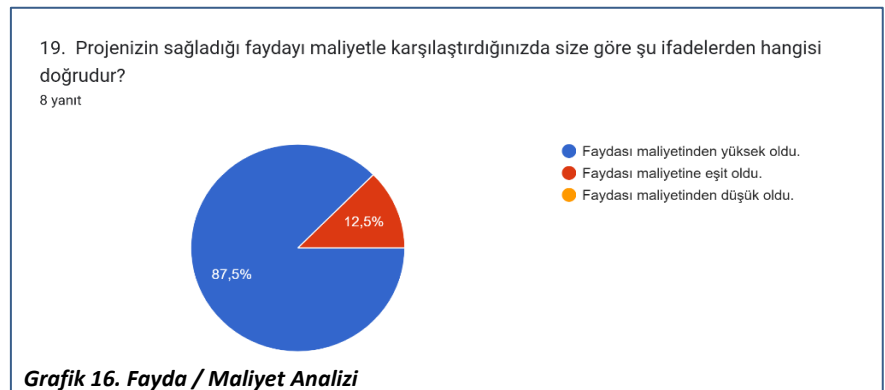
2019 Sanayi Altyapısının Geliştirilmesi mali destek programları kapsamında tamamlanan projelerde, yararlanıcıların neredeyse tamamı proje ile oluşan sistemsel bütünlüğün kurumsal bir şekilde devam ettiğini iletmiştir. Yararlanıcıların % 12,5'i projenin benzerinin Bölge içinde yapıldığı, Bölge dışındaki kurumlar

tarafından ise hiç yapılmadığı bilgisi verilmiştir. % 37,5'lik bir kesim ise proje sonrasında sertifikasyon anlamında yatırımların devam ettiğini belirtmiş olup, projenin sürdürülebilir olmadığını düşünenler ise yok denecek kadar azdır.

Proje ile ilgili yorumlama yapılması istenen sorudan çıkan sonuçlara göre, yararlanıcıların % 50'si proje faaliyetleri ile kamuoyunda bilinirliklerinin arttığını düşünmektedir. İlk defa sistematik bir proje uygulayanların verdiği cevap % 37,5; % 25'lik bir kesim ise mali ve kurumsal konularda kapasite gelişimi olduğunu dile getirilmiştir. Cevap verenlerin yarısı ise yeni projeler planladıklarını ve fon kaynaklarını araştırdıklarını bildirmişlerdir.

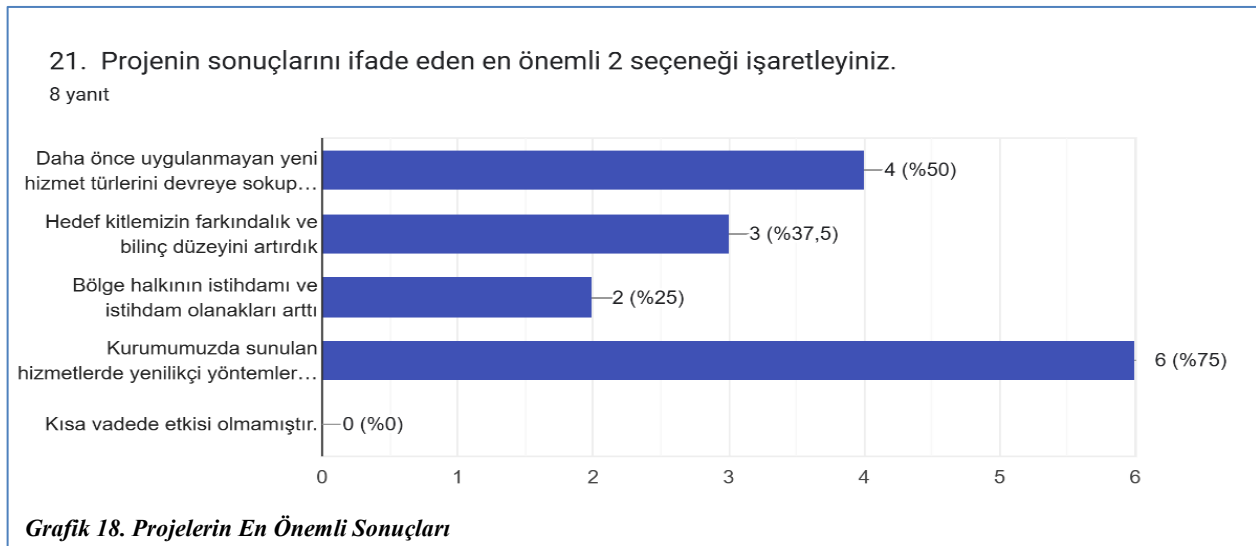
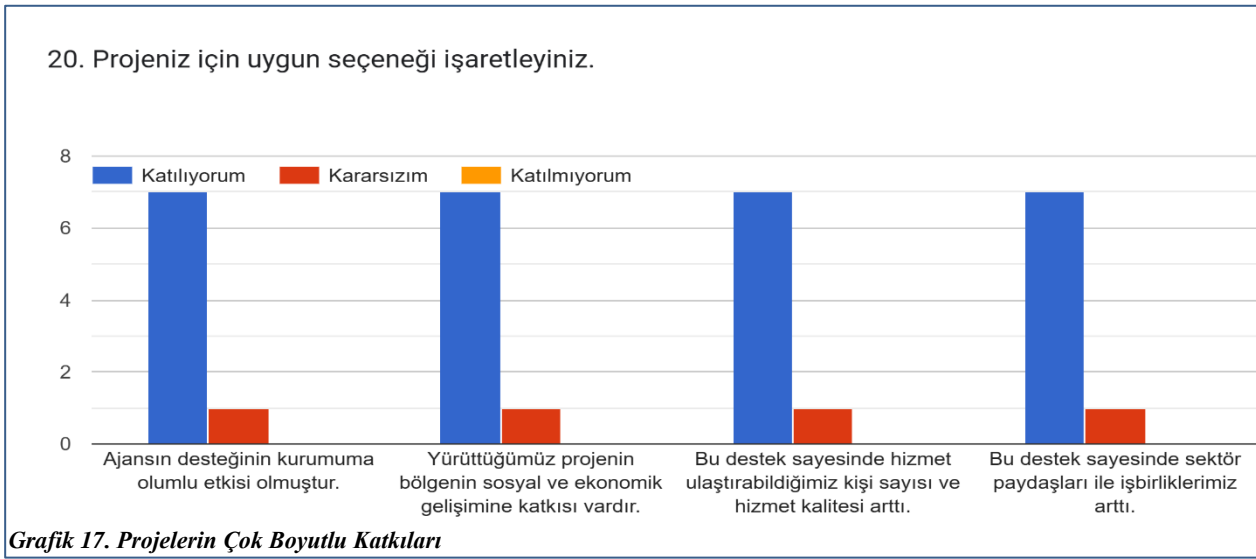
Programların tamamlanmasıyla birlikte geçen sürenin ardından fayda / maliyet ölçümü adına yararlanıcı değerlendirmeleri de dikkate almaya değer bulunmuştur. Fayda / maliyet oranının mevcut şartlarda optimum düzeyde ölçülmesinin

yolu, bu sorunun doğrudan projeyi uygulayanların kanaatlerinin baz alınmasıyla olacaktır. Yararlanıcıların yaklaşık % 88'i projelerin faydasının maliyetinden yüksek olduğunu belirtmiştir. Faydasının maliyetine eşit olduğuna olduğunu düşünenlerin oranı % 12,5 olarak ölçülmüş iken, faydasının maliyetinden düşük olduğunu belirten olmamıştır. Fayda / maliyette elde edilen yüksek oran, program açısından başarı sayılabilecek bir

değerdir. Nitekim, sosyal yönü ağır basan ve kar amacının ikinci planda olduğu destek programları için fayda / maliyet oranının yüksek olması istenen bir durum olarak değerlendirilmektedir.

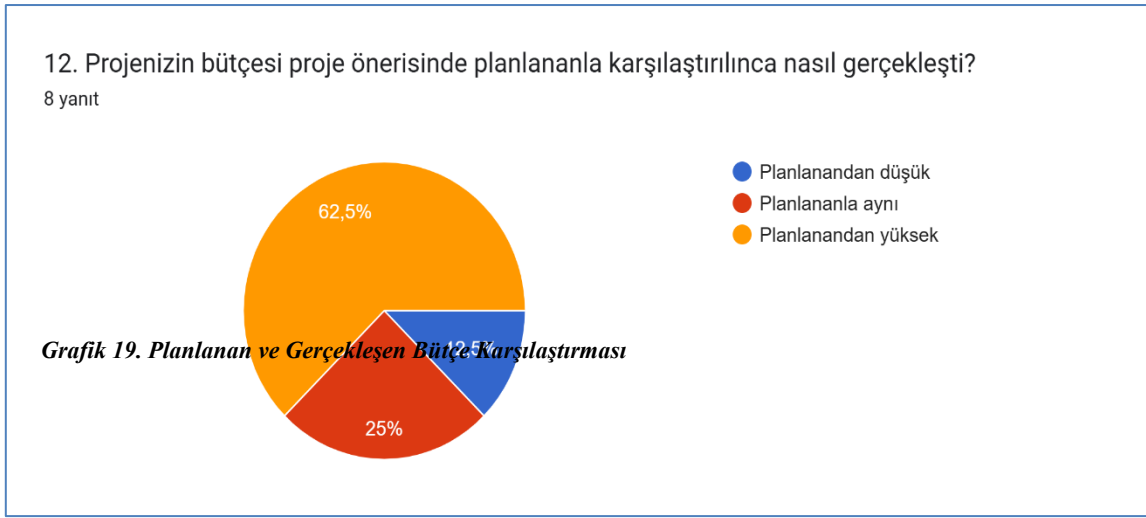
Program sonrası kayda değer nitelikte olan ve incelenmesi gereken hususlardan biri de çok boyutlu katkıların incelenmesidir. Bu bağlamda öncelikle projenin kuruma katkısı olup olmadığı sorgulanmış ve yaklaşık % 80'den fazla yararlanıcıdan olumlu yanıt alınmıştır. Projelerinin Bölgenin sosyal gelişimi açısından gözlenebilir katkısı olduğunu düşünenlerin oranı, hizmet kalitesinin arttığını düşünenlerin ve programın Bölgedeki istihdamın artmasına katkı sağladığını düşünenlerin oranı ile programın önceliklerinden biri olan iş dünyası ile iş birliklerinin arttığını düşünenlerin oranına eşit olup azımsanamayacak seviyelerdedir. Bu bilgiler, programın farklı boyutlarda katkılarının olduğu tespitinin yararlanıcıların büyük çoğunluğu tarafından da teyit edildiğini göstermektedir.

Projenin sonuçlarını ifade eden yararlanıcılardan en önemli beş tanesi ise yukarıdaki grafikte belirtilmiştir. Bu soruda birden fazla seçim yapma hakkı verilmiştir ve kurumda doğrudan istihdamın artması gibi seçeneklerin

düşük oranda seçilmesi şaşırtıcı olmamıştır. Yüksek miktarda yararlanıcı tarafından seçilen önemli sonuçların neredeyse tamamı hedef kitlenin gelişimi ile alakalı olmuştur.

Projelerin tasarımı ve uygulama aşaması karşılaştırıldığında fiyat artışları nedeniyle proje bütçesinde de artışlar gerçekleşebilmektedir. Bu durum yararlanıcılara sorulduğunda, gerçekleşen bütçenin, planlanan bütçeden yüksek olduğunu düşünenlerin oranı % 62,5 olmuştur. Özellikle, kur farkı nedeniyle yüksek artışların gerçekleştiği döneme denk gelen projelerin bütçe yönetimi ve kaynak bulma noktasındaki sıkıntıların çözülmesi adına Ajans proaktif bir yaklaşımla projelerde gerekli revizyonların yapılmasının önünü açmıştır ve benzeri programların iptal edildiği bir dönemde, projelerin sorunsuz tamamlanmasını sağlamıştır. Buna rağmen yapılan revizyonlar çoğu projenin planlanandan yüksek bir bütçe ile tamamlanmasını engelleyememiştir.

Programın tamamlanmasıyla birlikte, proje kapsamında verilen desteklerle kazandırılan hizmetler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Ürün / Hizmet

- **CNC Metal İşleme Altyapısının Oluşturulması sağlandı**
- **Bölgemiz yatırımcısına Doğal Gaz altyapı hizmeti sunuldu**
- **Bu proje ile Kurumumuzda yeni analizler yapılmaya başlandı, Yeni istihdamlar yapıldı,, Ve yıllık analiz üretme kapasitesi arttı. Daha fazla kişiye ve kuruma hizmet sunma imkanımız oluştu.**
- **Bölgemize temiz su dağıtım hizmeti sağlanmaya başlandı.**
- **Güneş Enerjisi panelleri ile BALOSB de kurumumuza ait binaların enerji ihtiyacı karşılandı.**
- **Burhaniye'de zeytinyağını analiz edecek modern bir laboratuvar kuruldu.**
- **Balıkesir kuzu eti coğrafi işaret projesi, yöresel lezzeti korumak ve tescillemek amacıyla**

Tablo 5. Projenin tamamlanmasıyla üretmeye/sağlamaya başlanılan ürün/hizmet

5.BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ÖNERİLER

2019 Sanayi Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programında sözleşme imzalanan projelerin büyük kısmında projede belirtilen hedeflerin yakalandığı, bazılarında hedefin üstüne çıkıldığı, bazı projelerde ise hedefin altında kaldığı görülmüştür. Ajans, projelerin tamamlanmasıyla ilgili olarak yoğun bir gayret göstermiş ve yararlanıcı memnuniyetini dikkate almıştır. Mevzuatla ilgili sınırlamalar haricinde genel olarak talepler karşılanmış ve Ajans, ilgili yardımı sağlamıştır.

Program süresinin üzerinden geçen üç yıla yakın bir sürenin ardından, projelerin sürdürülebilir olduğu, birçok projede ilgili faaliyetlerin devam ettiği görülmüş olup proje bağlantılı yeni projelere başlanmıştır. Ankette alınan cevaplar neticesinde, projelerde ciddi anlamda katma değer sağlayan ilerlemelerin devam ettiği ve bu ilerlemede Ajans desteğinin önemli bir katkı sağladığı belirtilmiştir.

Sanayi Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programında yararlanıcıların çoğunluğu, projeleri faydalı ve etkin bir süreç olarak değerlendirmiştir. Proje yazma kültürünün gelişmesiyle birlikte, teknik bilgilerin ve kamoyu nezdinde tanınırlıklarını artmasıyla Projelerin etkinliği daha da hissedilmiştir. Projeler uygulanırken satın alma ve proje süresinin uzun olması, maliyetlerin belirlenen zamana göre hızlı değişmesi sonucu olmuştur. Ancak Ajansın yararlanıcı dostu olmasıyla bu süreçte desteğini ve ilgisini hep göstermiştir.

Yukarıda belirtilen etkilerle birlikte bazı projelerde Ajans'tan talep edilen ve farklı bakış açıları getiren yorumlar olmuştur. Önceki yıllara oranla bu tür taleplerde ciddi azalmalar mevcuttur. Öneri şeklinde gelen bu talepler genel hatlarıyla aşağıda belirtilmiştir.

Öneriler

- a. Mali Destek Programı çağrularına yeniden çıkılabilir,
- b. Bölgedeki çevresel sorunların sanayileşme ile birlikte gün geçtikçe artmasıyla suyun geri kazanımı ile ilgili destek programları açılabilir,
- c. Dijital Dönüşüm ve kurumların Avrupa Yeşil Mutabakatına uyum süreçlerini tetikleyici birçok eylemin harekete geçmesine yönelik proje çalışmaları yapılabilir,
- d. Altyapı, Lojistik ve İstihdam üzerine destek programları açılabilir,
- e. Üreticilerin ürün inovasyonu ve kalitesini artırma konularında Ar-Ge projelerine yönlendirilmesi için fonlar sunulabilir. Bu destek özellikle Bölgedeki zeytinyağının uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi ve katma değerli ürünler geliştirilmesine yönelik olabilir.

Hazırlayan

M.Atilla TAZEÖĞLU

PİDB Uzman

Dr. Emrah BOZKURT

PİDB Başkanı

Onaylayan

Onur ADIYAMAN

Genel Sekreter

**7. GÜNEY MARMARA KALKINMA AJANSI 2019 SANAYİ ALTYAPISININ GELİŞTİRİLMESİ
MALİ DESTEK PROGRAMI PROGRAM SONRASI DEĞERLENDİRME ANKET SORULARI**

...../...../2024

A. DESTEK PROGRAMI HAKKINDA

1. Projenizi kim hazırladı?	☐ Kurum personeli ☐ Kurumun merkez teşkilatı ☐ Diğer (Lütfen belirtiniz).....
2. Programdan nasıl haberdar oldunuz?	☐ Ajans'ın düzenlediği toplantı ve benzeri etkinliklerden ☐ Ajansın bilgilendirmesi (kurum ziyareti, e-posta, faks,web sitesi vb.) ☐ Kar amacı gütmeyen kuruluşlardan (odalar, dernekler, vb.) ☐ İlişkili/bağlı olduğumuz kurum kanalıyla ☐ Medya yoluyla
3. Projenizin, 2019 SAGE hibe programında yer alan öncelikleri nelerdir?	☐ Organize sanayi alanlarının kuruluş çalışmalarının hızlandırılması ile mevcutların üretim yapısını güçlendirecek ortak çalışma alanlarında altyapı ve üstyapı çalışmalarının gerçekleştirilmesi ☐ Ar-Ge, yenilikçilik, kalite ve markalaşma alanlarında özel sektörün yatırımlarına zemin oluşturacak ortak kullanım amacına yönelik altyapı çalışmalarının gerçekleştirilmesi
4. Projenin hedef kitlesini seçiniz. (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)	☐ Kendi Kurumunuz/ Personeliniz ☐ Sivil toplum kuruluşları ☐ Kamu kurum kuruluşları ☐ Bölge Halkı ☐ Yerli/Yabancı Ziyaretçiler
5. Projenin hedefine ulaşmak için kullandığımız yöntemi seçiniz. (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)	☐ Araç/malzeme/ekipman alımı ☐ İnşaat tadilat faaliyetleri ☐ Alt yapı oluşturma ☐ Diğer (Lütfen belirtiniz).....
6. Projenizin hedeflere ulaşmasında aşağıdakilerden hangileri etkili olmuştur? (Önem derecesine göre sıralayınız.)	☐ Projenin tüm unsurları ile (ekip, bütçe vb.) iyi tasarlanmış olması ☐ Projenin kurum / kuruluş içerisinde sahiplenilmesi ☐ Proje ortaklarının ve iştirakçilerinin (varsa) katkıları ☐ Proje ortakları / iştirakçileri dışında finansal ya da aynı yerel destek ☐ Kurum / kuruluşun güçlü ekonomik yapısı

	☐ Ajansın izleme ve destek faaliyetleri
7. Daha önce diğer kurumlardan destek aldığınız GMKA desteklerinin diğer kurumların mali desteklerine göre faydaları nelerdir? (En önemli 3 tanesini işaretleyiniz.)	☐ Daha önce destek alınmadı. ☐ Geri ödeme olmaması ☐ Proje hazırlama sürecinde Ajans desteği ☐ Proje uygulama sürecinde Ajans desteği ☐ Hibenin bir kısmının avans olarak venmesi ☐ Proje değerlendirme sürecinin tarafsız olması
8. Ajans desteklerinden yararlanmayan kurumlara Ajans destekleri hakkında bilgi verdiniz mi?	☐ Evet ☐ Hayır
9. Ajansın proje izleme sürecini nasıl buldunuz? (Size uygun olan 2 tanesini işaretleyiniz)	☐ Yararlanıcı dostu ☐ Karışık ve zor ☐ Mevcut izleme süreci başarılı proje yürütmemizi sağlıyor. ☐ Daha basit hale getirilebilir. ☐ Yorucu ve gereksiz
10. Proje uygulama sürecinde sizi en fazla zorlayan aşağıdakilerden hangisi oldu ? (En önemli 3 tanesini işaretleyiniz)	☐ Satın Alma ☐ Görünürlük ve tanınırlık ☐ Proje personel yetersizliği ☐ Sözleşme değişikliği ☐ Proje süresi ☐ Kurumun İlgisizliği ☐ Ajansın ödeme metodu

11. SAGE MDP' de edindiğiniz deneyimler doğrultusunda, lütfen aşağıda yer alan ifadelere katılıp katılmadığınızı, sizin için en uygun kutucuğu seçerek belirtiniz.		Evnet	Fikrim Yok	Hayır
	Mali destek programı hakkında bilgi edinmek ve başvuru için gerekli dokümanlara erişmek kolaydı.	☐	☐	☐
	Mali destek programı ilgili gereken tüm bilgileri başvuru rehberi ve eklerinde bulabildik.	☐	☐	☐
	Verilen destek göz önünde bulundurulduğunda, <u>başvuru sırasında</u> Ajans tarafından istenen bilgi ve belgelerin miktarı uygundu.	☐	☐	☐
	<u>Proje başvurusu yapmak</u> için danışman desteğine ihtiyaç duyduk.	☐	☐	☐
	Projenin yürütülmesi için verilen azami süre uygundu.	☐	☐	☐
	Başvuru ile destek kararının açıklanması arasında geçen sürenin uzunluğu makuldü.	☐	☐	☐
	Proje <u>izleme sürecinde</u> talep edilen raporlar ve taleplerin seviyesi makuldü.	☐	☐	☐
	<u>Proje izleme ve tamamlama</u> aşamasında danışman desteğine ihtiyaç duyduk.	☐	☐	☐
	Süreçte yaşanan sorunlarla ilgili olarak Ajans gerekli yardımı sağladı.	☐	☐	☐
12. Projenizin bütçesi proje önerisinde planlananla karşılaştırılınca nasıl gerçekleşti?	☐ Planlanandan düşük ☐ Planlananla aynı ☐ Planlanandan yüksek			
13. Destek aldığımız bütçe kalemleri haricinde ek olarak yatırım yaptınız mı? Yaptınız ise toplam maliyeti nedir?	☐ Ek yatırım yapılmıştır. (..... TL) ☐ Ek yatırım yapılmamıştır.			

B. PROGRAM / PROJE SONRASI BİLGİLER

14. Bu proje kurumunuzda ne tür yeni ve farklı uygulamalara, yaklaşımlara ve davranışsal değişimlere yol açtı?	☐ Proje yazma ve yönetme konusunda bilgi ve yeteneğimiz arttı. ☐ Projeyi ilgilendiren alanda teknik bilgi ve yeteneğimiz arttı. ☐ Kurum dışı paydaşlarla iletişimimiz ve işbirliklerimiz güçlendi. ☐ Faaliyet alanımıza giren sorunları tespit ve analiz etme yeteneğimiz arttı. ☐ Diğer (lütfen belirtiniz) .....
15. Ajans desteği almamış olsaydınız sizce şunlardan hangisi olurdu?	☐ Bu projeyi yapmazdık. ☐ Bu projeyi daha sonra gerçekleştirebilirdik. ☐ Bu projeyi diğer finansal kaynaklarla yapardık. ☐ Kendi kaynaklarımızla ☐ Aynısını yapardık. ☐ Daha uzun sürerdi ☐ Kapsamını / bütçesini daraltırdık.. ☐ Uluslararası kaynaklar (AB, Dünya Bankası vb.) ☐ Diğer kamu kaynakları
16. Bu proje sayesinde proje bütçesinin dışında finansal kaynak ayırarak başka hangi girişimlerde bulundunuz?	☐ Projeyle bağlantılı yeni fiziki yatırımlar ve sosyal aktiviteler gerçekleştirdik. ☐ Projeyle bağlantılı yeni projeler başlattık. ☐ Proje konusuna giren alanlarda eğitimler/danışmanlıklar aldık. ☐ Proje konusuna giren alanlarda başka kurumlara/hedef kitlemize eğitimler/danışmanlıklar verdik. ☐ Diğer (lütfen belirtiniz) .....
17. Projenin sürdürülebilirliğine ilişkin aşağıdakilerden size en uygun olan 2 tanesi hangileridir?	☐ Proje ile oluşturulan sistem kurumsallık kazandı ve kurumda devam ediyor. ☐ Projemizin benzeri yerel, bölgesel farklı kurumlarca uygulanmaya başladı ☐ Projemizin benzeri TR22 dışındaki kurumlarca uygulanmaya başladı ☐ Kurumumuz ulusal ve uluslararası geçerliliği olan sertifikalara sahip oldu ☐ Proje sürdürülebilir olmadı
18. Projeye ilişkin aşağıdaki yorumlardan uygun olanları önemine göre sıralayınız. (En önemli 2 tanesini işaretleyiniz)	☐ Bu proje ile daha önce uygulanan başka bir projenin devamını sağladık ☐ İlk defa sistematik bir şekilde bir proje hazırladık, uyguladık ☐ Bu projeden sonra yeni projeler planladık, bunlar için fon kaynakları araştırmaktayız. ☐ Bu proje sayesinde mali ve kurumsal yönetim gibi idari konularda kapasite geliştirdik. ☐ Proje kapsamındaki faaliyetlerimizle kamuoyu nezdinde tanınırlığımızı arttırdık.
19. SAGEMDP projenizin sağladığı faydayı maliyetle karşılaştırdığımızda size göre şu ifadelerden hangisi doğrudur?	☐ Faydası maliyetinden yüksek oldu. ☐ Faydası maliyetine eşit oldu. ☐ Faydası maliyetinden düşük oldu.

20. Aşağıdaki görüşlerden uygun seçeneği işaretleyiniz: 1. Kesinlikle katılıyorum 2. Katılıyorum 3. Kararsızım 4. Katılmıyorum 5. Kesinlikle katılmıyorum						
	Ajansın desteğinin kurumuma olumlu etkisi olmuştur.	☐	☐	☐	☐	☐
	Yürüttüğümüz projenin bölgenin sosyal ve ekonomik gelişimine katkısı vardır.	☐	☐	☐	☐	☐
	Bu destek sayesinde hizmet ulaştırabildiğimiz kişi sayısı ve hizmet kalitesi arttı.	☐	☐	☐	☐	☐
	Bu destek sayesinde turizm sektör paydaşları ile işbirliklerimiz arttı.	☐	☐	☐	☐	☐
21. Projenin sonuçlarını ifade eden en önemli ilk 2 seçeneği işaretleyiniz	☐ Daha önce uygulanmayan yeni hizmet türlerini devreye sokup uyguladık. ☐ Hedef kitlemizin farkındalık ve bilinç düzeyini artırdık ☐ Bölge halkının istihdamı ve istihdam olanakları arttı ☐ Kurumumuzda sunulan hizmetlerde yenilikçi yöntemler devreye girdi. ☐ Kısa vadede etkisi olmamıştır.					
22. Proje ile oluşturulan altyapı sonucunda gelir elde ettiniz mi?	☐ Evet Mevcut döner sermayemiz üzerinden gelir elde ettik. ☐ Proje tamamen altyapının geliştirilmesi / oluşturulması içerikliydi. Dolayısıyla gelir elde edilmedi. ☐ Henüz gelir elde edemedik ancak bu yönde adımlar atıyoruz. ☐ Diğer (lütfen belirtiniz)					

23. Projenizin tamamlanmasıyla üretmeye başladığınız ürün/hizmet nedir? (Birden fazla ise gelir getirenler veya getirmeyenler şeklinde sınıflandırınız.)	
24. Projenizin hazırlık aşamasından bugüne kadar olan süreci en kısa ve çarpıcı şekilde tarif ediniz.	
25. GMKA, kurumunuzun ve hedef kitlenizin ihtiyaçlarına daha iyi cevap verebilmek için başka ne tür destekler/yardımlar sağlayabilir?	